

SAVET ZA ŠTAMPU
Komisija za žalbe
Br. 37
25.12.2014.godine
Beograd

ZAPISNIK

Sa 36. sednice Komisije za žalbe održane 25.12.2014. sa početkom u 17 sati u prostorijama Saveta za štampu.

Prisutni članovi Komisije: Zoran Ivošević, Petar Jeremić, Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Zlatko Čobović, Božo Prelević, Marija Kordić i Predrag Azdejkić.

Odsutni članovi Komisije: Ljiljana Smajlović

Ostali prisutni: Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Lepomira Bakića na tekstove objavljen u listu „Alo“
2. Razmatranje žalbe Miodraga Jaćimovića (MZ Trbušani) na tekst objavljen na portalu „Glas zapadne Srbije“
3. Razmatranje žalbe Regionalnog centra za manjine na tekst objavljen u „Večernjim novostima“
4. Razmatranje žalbe Ministarstva kulture na tekstove objavljen u „Kuriru“
5. Razmatranje žalbe udruženja Praxis na tekstove objavljen na portalu „Telegraf.rs“
6. Razmatranje žalbe udruženja Praxis na tekst objavljen u „Informeru“

Pre početka sednice članovi Komisije su obavešteni da će Komisiji od naredne sednice predsedavati Ivan Cvejić, dosadašnji zamenik predsedavajućeg Petra Jeremića, kome ističe mandat, dok je za novog zamenika predsedavajućeg izabran predstavnik NUNS-a Vlado Mareš.

1. Lepomir Bakić, radnik MUP-a, podneo je žalbu smatrajući da list „Alo“ protiv njega vodi kampanju, „sa ciljem da ga ponizi i predstavi kao nemoralnog čoveka“, između ostalog, objavljivanjem njegovih fotografija iz salona za masažu i sa privatnih zabava. U toku rasprave Zoran Ivošević je rekao da su svi tekstovi negativno intonirani, a da Bakić ništa nije uradio da bi bio meta kritika, odnosno da ne vidi zašto policajac koji se bavi bodi bilidingom ne bi mogao da ide u salon za masažu ili na žurke. Da je Kodeks prekršen ocenio je i Predrag Azdejkić koji je rekao da „Alo“ vodi kampanju protiv Lepomira Bakića, ali je dodao da Kodeks nije prekršen i objavljivanjem fotografije iz salona za masažu, jer je preuzeta sa B92 na kojem je emitovan rijaliti šou u kojem je Bakić učestvovao, te da bi eventualno televizija mogla da se žali na kršenje autorskih prava. Tamara Skrozza je smatrala da su tekstovi skandalozno napisani, a da je Kodeks prekršen i time što se svuda potencira da je reč policajcu i praktično implicira da je loš u svom poslu, što ničim nije dokazano. Ivan Cvejić, Božo Prelević i Vlado Mareš bili su, međutim, drugačijeg mišljenja, ocenjujući da je Bakić praktično aktivno učestvovao u svemu, odnosno da je učesćem u rijaliti programu pokazao da želi tu vrstu publiciteta i da onda ne treba da čudi što se jedan tabloid bavi njegovim životom. Cvejić je rekao da neko ko se bavi tako krutim i konzervativnom poslom mora da vodi računa šta radi u slobodno vreme i dodao da su tekstovi loši i ružni po njega, ali da njima nije prekršen Kodeks. Mareš je naveo da su tekstovi na momente i homofobični, ali verovatno ne sa namerom, a sličan stav izneo je i Prelević koji je rekao i da su tekstovi besmisleni, ali da odgovaraju tabloidu u kojem su objavljeni. Nakon rasprave, Komisija je sa sedam glasova „za“ i tri „protiv“ odlučila da je list „Alo“ prekršio Kodeks novinara.

2. Savetu za štampu žalbu je, u svoje ime i ime Mesne zajednice Trbušani, čiji je predsednik podneo Miodrag Jaćimović, smatrajući da je u tekstu i komentarima ispod teksta izneto više netačnih i uredljivih konstatacija. Pre početka rasprave, članovi Komisije upoznati su sa zahtevom urednika „Glasa zapadne Srbije“ Gvozdena Nikolića da se iz rasprave izuzme član Komisije Stojan Marković, koji je, navodno, pomogao podnosiocu žalbe da je napiše, kao i zbog toga što je „Glas zapadne Srbije“ o Markoviću objavio kritički tekst zbog kojeg ima razloga da glasa protiv njih. Komisija, međutim, u skladu sa dosadašnjom praksom, zahtev nije prihvatila, budući da pravila rada Saveta ne predviđaju mogućnost da učesnici u sporu traže izuzeće bilo kog člana Komisije. Stojan Marković je rekao da nema ništa protiv da ne učestvuje u glasanju o ovom slučaju, ali je ocenjeno da za to nema razloga. U toku rasprave o žalbi Tamara Skrozza je istakla da je posebno sporan kraj teksta iz kojeg se može zaključiti da je problem sa kanalizacijom u toj mesnoj zajednici samo povod za

obračun sa predsednikom MZ, jer se ničim ne potkrepljuju kvalifikacije koje se iznose. Dostavljena peticija građana ne dokazuje ništa jer zapravo nije jasno šta su potpisali. Zlatko Čobović je takođe rekao da je Kodeks prekršen već time što je naslov netačan. U dopisu iz kabineta premijera nema ni reč o „malverzacijama“, kako piše u naslovu, niti je kabinet naložio istragu, već je samo prosledio dopis građanke nadležnom tužilaštvu. On je istakao da je Jaćimović trebalo da im odgovori kada su ga zvali za izjavu. Ivan Cvejić je rekao da se naslovom predsedniku MZ praktično preti premijerom, te da su optužbe za malverzacije neosnovane. Po okončanju rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da „Glasu zapadne Srbije“ izrekne javnu opomenu za kršenje Kodeksa.

3. Žalbu Savetu za štampu podneo je Regionalni centar za manjine, smatrajući da su „Večernje novosti“, suprotno odredbama Kodeksa, navele etničku pripadnost počinioca krivičnog dela. U toku rasprave, Petar Jeremić je istakao da je Kodeks prekršen i tekstom i, naročito, komentarima ispod teksta, dok je Marija Kordić rekla da su njoj sporni samo komentari, a da samim tekstom Kodeks nije povređen. Da Kodeks nije prekršen smatrali su i Zoran Ivošević i Zlatko Čobović. Ivošević je rekao da ukoliko su pljačkaši zaista Romi, onda to treba reći, da bi se lakše otkrili počinioci i suzbila ta pojava. Kodeks bi bio prekršen u slučaju da ta informacija nije tačna, a ako jeste, onda nema kršenja Kodeksa. Zlatko Čobović je naveo da u tekstu piše da je reč o organizovanoj grupi kradljivaca koja ima policijski dosije, dakle nisu za krivično delo optuženi Romi uopšte nego tačno određeni ljudi, dok je to da su Romi verovatno prepisano iz policijskog izveštaja, te da se ne može samo zbog toga reći da je prekršen Kodeks. Ivan Cvejić, Tamara Skrozza i Predrag Azdejković imali su sasvim suprotno mišljenje – da se u Kodeksu jasno kaže da se nacionalna pripadnost počinioca krivičnog dela može navesi samo ako je u direktnoj vezi sa prirodom tog dela. „U ovom slučaju potpuno je nebitno koje su nacionalnosti ljudi koji su nekoga opljačkali i potpuno sam sigurna da su, recimo, Srbi, da to ne bi bilo navedeno u tekstu. A kad se napiše da su Romi, to samo potvrđuje predrasude koje o njima već postoje“, rekla je Skrozza. Ivan Cvejić je dodao da on, kao urednik, podatke o nacionalnoj pripadnosti počinioca izbacuje iz teksta, ukoliko nisu u vezi sa incidentom, te da smatra da informacija neće biti manje potpuna bez tog podatka. On je istakao da sama činjenica da je veoma kratka vest izazvala komentare, koji su svi potpuno negativni, potvrđuje da je cilj navodjena da su pljačkaši Romi i bio da se izazove reakcija – pa oni ništa drugo i ne znaju da rade sem da krađu. Vlado Mareš je rekao da ne misli da je ovde reč o nekoj nameri, već da je to pre posledica generalnog odnosa prema Romima u našem društvu, ali da je u svakom slučaju prekršen Kodeks. Božo Prelević je rekao da se i njemu ne čini da je postojala želja da se osudi cela jedna nacionalna zajednica, ali da im je ipak naneta šteta, jer je krivično delo pripisano naciji. S druge strane, međutim, opljačkani migranti su ih verovatno i prepoznali po tome što su Romi. On je istakao i da nije u redu što „Novosti“ nisu odgovorile na žalbu. Nakon rasprave, „za“ odluku da je prekršen Kodeks glasalo je sedmoro članova Komisije, dva su bila „protiv“, a jedan „uzdržan“.

4. Ministarstvo kulture i informisanja podnelo je žalbu zbog dva teksta objavljena u „Kuriru“ tvrdeći da je netačna informacija da će to Ministarstvo finansirati film američke porno glumice srpskog porekla. Iz rasprave i odlučivanja bila je izuzeta Marija Kordić, koja je pomoćnik glavnog urednika „Kurira“. Zoran Ivošević je u raspravi istakao da je u ovom slučaju Kodeks nesumnjivo povređen jer su iznete netačne informacije da Ministarstvo finansira film, a da o tome još nije odlučeno, niti je Ministarstvo znalo ko treba da glumi u filmu, ali da ne vidi ništa loše ni u tome da se dodeli novac za film u kojem glumi porno glumica, jer je možda reč o dobrom filmu. On je dodao da se tekstom, bez razloga, diskriminiše porno glumica, a da to na izvesan način radi čak i Ministarstvo koje se toliko „ograđuje“ od toga. Zlatko Čobović je naveo da je naslov konstatacija, bez obzira što su stavljeni upitnik i uzvičnik (na naslovnoj strani nema ni toga), i da, kako je u žalbi i navedeno, nema veze sa sadržajem teksta. Drugi naslov „Šta Tasovac radi sa porno divom“ jer još gori, a nedopustivo je da se nakon što je toliko prostora (dve naslovne strane i po dve strane u novinama) dato toj priči, odgovori pomoćnice ministra svedu na dve rečenice. Zbog svega toga, po njemu je Kodeks prekršen. Istog mišljenja bio je i Ivan Cvejić koji je rekao da „Kurir“ obično ume veštije da „upakuje“ naslove, ovde je zaista izvučeno nešto čega nema u tekstu. Ostali članovi Komisije izneli su lične ocene, pa je, nakon debate, jednoglasno odlučeno da je „Kurir“ prekršio Kodeks novinara.

5. i 6 Na osnovu zahteva Komisije sa prethodne sednice organizacija Praxis, koja je podnela žalbe na tekstove objavljene u listu „Informer“ i na portalu „Telegraf.rs.“, dostavila je potpisane saglasnosti

šestoro pripadnika albanske nacionalne zajednice, koji su naveli da termin „Šiptar“, upotrebljen u spornim tekstovima, smatraju uvredljivim. Komisija je o ovim žalbama vodila objedinjenu raspravu. U toku rasprave, Marija Kordić je rekla da pitanje upotrebe termina Šiptar ili Albanac prevazilazi kapacitete Komisije za žalbe i da ona ne treba da se izjašnjava o tome da li je taj termin uvredljiv sam po sebi. Po njenom mišljenju nije, zbog čega neće glasati da je prekršen Kodeks, iako misli da je u ovim konkretnim tekstovima postojala namera da se neko uvredi. Zlatko Čobović je naveo da u ovoj oblasti ne postoji aksiom, ali da smatra da nije pristojno zvati ljude drugih nacionalnosti onako kako oni ne žele da ih zovu. On je takođe rekao da će biti uzdržan prilikom glasanja i dodao da je licemerno što mnogi koji javno koriste izraz Albanac, a privatno govore Šiptar. Po mišljenju Ivana Cvejića, tekstovi su objavljeni posle utakmice Srbija – Albanija i čini se da je postojala jasna ideja da se, u besu i očajanju zbog onoga što se dogodilo, na naslovnu stranu, velikim slovima, stavi „Šiptari“, odnosno da je postojala namera da se Albanci uvrede, i da zato smatra da je Kodeks prekršen. Sa ovom ocenom se saglasio i Božo Prelević, koji je rekao da cilj tekstova nije bio da informišu, nego upravo da nekoga uvrede, mada je dodao i da nije siguran da se svi Albanci osećaju uvređenim kada se upotrebi reč Šipatar, jer je neko vreme radio na Kosovu i zna da i oni jedni druge tako zovu. Zoran Ivošević je rekao da, bez obzira na to što mi ne smatramo taj termin uvredljivim, zvaničan naziv je Albanac i trebalo bi ga koristiti, utoliko pre što izraz „Šiptar“ sami Albanci očigledno smatraju uvredom. On je takođe ocenio da je termin upotrebljen sa namerom da uvredi. Po Predragu Azdejkoviću, to da li je nešto uvreda zavisi u velikoj meri i od konteksta, odnosno od toga ko određenu reč i u kom slučaju koristi, dok je Tamara Skrozza istakla da je jedna stvar kako će neko privatno koristiti određene termine, a sasvim drugo koristiti u javnom prostoru nešto što neko doživljava kao uvredu i dodala da je Kodeks tu vrlo jasan – da treba izbegavati izraze koje onaj na koga se odnose smatra uvredljivim. Petar Jeremić je rekao da bi upravo to da li se neko oseća povređenim kada se tako oslovljava trebalo da bude kriterijum za korišćenje određenog izraza, dok je Vlado Mareš naglasio da je izraz „Šiptar“ nesumnjivo uvreda i da je svi Albanci tako doživljavaju. Po okončanju rasprave, Komisija je sa osam glasova „za“ i dva „uzdržana“ odlučila da je „Telegraf.rs“ prekršio Kodeks. Isti ishod glasanja bio je i kad je reč o „Informeru“.

Sednica je završena u 19.10 sati.

Zapisnik vodila
Gordana Novaković

Petar Jeremić

Predsedavajući